

Mgr. Jana Bláhová

Překladové ekvivalenty a funkce událostních předmětů po slovesech *give/make* (*give an answer/ make a promise*)

Translation equivalents and function of eventive objects after the verbs *give/make* (*give an answer/ make a promise*)

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, 58 str. + příloha, srpen 2011

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Jany Bláhové se zabývá popisem událostních předmětů po slovesech *give* a *make* a jejich překladovými ekvivalenty. Práce je zaměřena na funkce této konstrukce (v kontrastu se slovesným vyjádřením), které se mohou projevit v odpovídajících českých protějšcích, tj. vyjádření vidu, modifikace děje apod.

Velmi přehledná a účelně strukturovaná teoretická část vymezuje událostní předmět z hlediska terminologického (2.1) a strukturního (2.2), kde jako základní identifikační vlastnosti pro sebe autorka stanoví převeditelnost předmětového jména na vyjádření slovesem shodným morfologicky a sémanticky, a přítomnost neurčitého členu v předmětové NP. Tímto užším vymezením se liší od práce Jany Křístkové (2009) s cílem zaměřit se na překladové ekvivalenty a předejít jednak definičním potížím a jednak nutnosti zabývat se analýzou determinátorů. Rozdíl mezi oběma pracemi v začlenění příkladů je podán na str. 13. Tím také kriticky nezahrnuje některá spojení uváděná Algeem, což je přehledně vyznačeno v seznamech na str. 21-22. Část 2.3 se zaměřuje na přehled funkcí této verbonominální konstrukce z hlediska stylistického a syntakticko-sémantického (end-weight), (např. *S-V sentences usually require a contrastive contextualization*, či nominalizace typu *they made an attempt*). Za zmínku stojí např. poznámky o využití ditranzitivních konstrukcí jako kompenzace pevného slovosledu (str. 23), či popis událostních předmětů při explicitním vyjádření jednorázového děje a souvislost s modifikací vidovou.

Vlastní empirická část je založena na stech příkladech (50 pro každé sloveso) získaných z paralelního korpusu. Na základě poměrně striktních kritérií (str. 27) byly vyexcerpovány příklady *give/make* následovaných objektovou NP s neurčitým členem do vzdálenosti pěti slov od „sponového“ slovesa, aby bylo možno v materiálu zachytit i ditranzitivní konstrukce. Při excerpaci se výrazně projevila různá produktivita konstrukcí *make* a *give* – na získání 50 příkladů s *make* bylo třeba textu o rozsahu téměř 750 tisíc slov; četnější příklady s *give* byly naopak částečně randomizovány. V následné analýze pak autorka ověřuje pět předem stanovených hypotéz: 1. v překladu bude většina ekvivalentů jednoslovná, 2. bude vyjadřovat dokonavý vid, 3. většina událostních předmětů bude modifikována, 4. modifikace bude v překladu vyjádřena adverbialně, a 5. využití anglické verbonominální konstrukce se bude reflektovat v aktuálním členění v české větě.

Analýza je rozdělena na každé sloveso zvlášť a umožňuje zajímavá srovnání, např. produktivita konstrukce: u *give* tvoří událostní předměty 1/3 příkladů a další 1/4 představují konstrukce událostnímu předmětu se blízcí, u *make* je to pouze 14%, resp. 7%. Zajímavá a přesná jsou i zjištění o korelaci syntaktické a sémantické struktury projevující se v doplnění obou sloves – *give* se vyskytuje převážně v ditranzitivní konstrukci (případy se zasaženým Oi), u monotranzitivních užití jde zejména o tělesné projevy (tj. intranzitivní děje); 84% příkladů s *make* představují naopak jednoduchý syntaktický typ s přímým vztahem s S-V, tj. nepředložkový (pozn: u příkladu 116, str. 43 chybí neurč. člen) a navíc jediný příklad obsahující Oi (př. 123, str. 47) se blíží významově sémantické struktuře *give* (*make her a gift*).

Dalším sledovaným rysem jsou kolokace slovesa a jména, a potažmo modifikace předmětů – nejčastější je spojení *give a look*, u *make* jde o *make a call/exit/move ...change*, atd. 70% předmětů po *give* obsahuje premodifikaci, zatímco u *make* je tento poměr nižší (50%) a nižší je i počet předmětů, které žádný modifikátor neobsahují (32% oproti 18% u *give*). V závěru na str. 53-54 se mluví pouze o modifikaci adjektivem a neuvažuje se o modifikaci jinými prostředky – je pro to nějaký důvod? Autorka také sleduje, zda se kolokace typu *a withering look, a low whistle; a hasty exit* či *a formal request* uvádějí ve slovnících.

V překladové části pak autorka srovnává realizační formy vyjádření děje v češtině (u obou sloves nejčastěji univerbizace), stejně tak formy modifikace. Má-li substantivum premodifikátor, je většinou vyjádřen adverbium, nicméně někdy zůstává forma shodná. Potvrdila se i hypotéza o koncovém postavení slovesa v češtině a nekoncovém postavení adverbiale. Zajímavý je i postřeh, že přímá řeč může ovlivnit toto slovosledné vyjádření. U třídění překladových protějšků adjektivního modifikátoru by možná bylo vhodnější uvažovat o odpovídající syntaktické funkci než o realizační formě, neboť jak adverbia, tak PPs mohou realizovat adverbialní určení – tento přístup by možná přesněji vyhovoval hypotéze 4 na str. 30. Kromě předpokládaného vztahu se při studiu překladových protějšku projeví i případy vyjádření kvantifikace děje v češtině jiným prostředkem než jen videm (*jen trošku* (str. 40), *kousek* (str. 51)). (Přepis na str. 53 – *were translated by an imperfective verb* – má být *perfective*).

Souhrnně lze považovat práci za výborně zvládnutou. Přehled autorky a její schopnost vypořádat se se zadaným úkolem se projeví v dobře stanovených hypotézách, schopnosti vymezit si pole zkoumání, samostatnosti, přehlednosti prezentace. Práce je téměř bez chyb jazykových i formálních.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Mgr. Jany Bláhové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 2. září 2011